

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 217/2020-19

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 12. mája 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho (sudca spravodajca), zo sudkyne Jany Laššákovej a sudcu Petra Molnára predbežne prerokoval ústavné sťažnosti obchodnej spoločnosti BA One, s. r. o., Grösslingová 4, Bratislava, IČO 36 722 316, zastúpenej advokátskou kanceláriou Fridrich Paľko, s. r. o., Grösslingová 4, Bratislava, v mene ktorej koná konateľ a advokát doc. JUDr. Branislav Fridrich, PhD., vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 11 ods. 1 a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, práv podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd

- upovedomeniami súdnej exekútorke Mgr. Ing. Oľgy Hlucháňovej o zastavení starých exekúcií začatých na základe poverenia vydaného okresnými súdmi na vymoženie peňažných nárokov oprávnenej voči povinným v časti výzva na úhradu trov starej exekúcie vo výške 42 eur, vedenej pod sp. zn. Rvp 590/2020,

- upovedomeniami súdneho exekútora JUDr. Mgr. Vladimíra Zachara, PhD. o zastavení starých exekúcií začatých na základe poverenia vydaného okresnými súdmi na vymoženie peňažných nárokov oprávnenej voči povinným v časti výzva na úhradu trov starej exekúcie vo výške 42 eur, vedenej pod sp. zn. Rvp 600/2020, a

o ústavnej sťažnosti obchodnej spoločnosti RAVIL s. r. o., Grösslingová 4, Bratislava, IČO 36 790 869, zastúpenej advokátskou kanceláriou Fridrich Paľko, s. r. o., Grösslingová 4, Bratislava, v mene ktorej koná konateľ a advokát doc. JUDr. Branislav Fridrich, PhD., vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46

ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 11 ods. 1 a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, práv podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd

- upovedomeniami súdneho exekútora JUDr. Dušana Sopka o zastavení starých exekúcií začatých na základe poverenia vydaného okresnými súdmi na vymożenie peňažných nárokov oprávnenej voči povinným v časti výzva na úhradu trov starej exekúcie vo výške 42 eur, vedenej pod sp. zn. Rvp 610/2020,

a takto

r o z h o d o l :

1. Ústavné sťažnosti vedené Ústavným súdom Slovenskej republiky pod sp. zn. Rvp 590/2020, sp. zn. Rvp 600/2020 a sp. zn. Rvp 610/2020 s p á j a na spoločné konanie, ktoré bude ďalej vedené pod sp. zn. Rvp 590/2020.

2. Ústavné sťažnosti obchodnej spoločnosti BA One, s. r. o., a obchodnej spoločnosti RAVIL s. r. o. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnené.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Skutkový a právny stav, obsah ústavných sťažností

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 20. marca 2020 doručená ústavná sťažnosť obchodnej spoločnosti BA One, s. r. o., Grösslingová 4, Bratislava, IČO 36 790 869, ktorou namieta porušenie základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), čl. 11 ods. 1 a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), práv zaručených v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) upovedomeniami súdnej exekútorky Mgr. Ing. Olgy Hlucháňovej o zastavení starých exekúcií vydaných dňa (podľa tabuľky uvedenej v ústavnej sťažnosti) sp. zn. (podľa tabuľky uvedenej v ústavnej sťažnosti) začatých na základe

poverenia vydaného okresnými súdmi (podľa tabuľky uvedenej v ústavnej sťažnosti) č. (podľa tabuľky uvedenej v ústavnej sťažnosti) doručených dňa (podľa tabuľky uvedenej v ústavnej sťažnosti) na vymoženie peňažných nárokov sťažovateľky – oprávnenej voči zúčastneným osobám – povinným v časti výzva na úhradu trov starej exekúcie vo výške 42 eur. Predmetná ústavná sťažnosť je vedená ústavným súdom pod sp. zn. Rvp 590/2020 a podľa aktuálneho rozvrhu práce ústavného súdu bola pridelená sudcovi spravodajcovi Ľubošovi Szigetimu, ktorý je členom druhého senátu.

1.1 Ústavnému súdu bola ďalej 20. marca 2020 doručená ústavná sťažnosť obchodnej spoločnosti BA One, s. r. o., Grösslingová 4, Bratislava, IČO 36 722 316, ktorou namieta porušenie základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 11 ods. 1 a čl. 36 ods. 1 listiny, práv zaručených v čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 1 dodatkového protokolu upovedomeniami súdneho exekútora JUDr. Mgr. Vladimíra Zachara, PhD., o zastavení starých exekúcií vydaných dňa (podľa tabuľky uvedenej v ústavnej sťažnosti) sp. zn. (podľa tabuľky uvedenej v ústavnej sťažnosti) začatých na základe poverenia vydaného okresnými súdmi (podľa tabuľky uvedenej v ústavnej sťažnosti) č. (podľa tabuľky uvedenej v ústavnej sťažnosti) doručených dňa (podľa tabuľky uvedenej v ústavnej sťažnosti) na vymoženie peňažných nárokov sťažovateľky – oprávnenej voči zúčastneným osobám – povinným v časti výzva na úhradu trov starej exekúcie vo výške 42 eur. Predmetná ústavná sťažnosť je vedená ústavným súdom pod sp. zn. Rvp 600/2020 a podľa aktuálneho rozvrhu práce ústavného súdu bola pridelená sudcovi spravodajcovi Ľubošovi Szigetimu, ktorý je členom druhého senátu.

1.2 Ústavnému súdu bola napokon 20. marca 2020 doručená ústavná sťažnosť obchodnej spoločnosti obchodnej spoločnosti RAVIL s. r. o., Grösslingová 4, Bratislava, IČO 36 790 869 (ďalej spolu len „sťažovateľky“), ktorou namieta porušenie základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 11 ods. 1 a čl. 36 ods. 1 listiny, práv zaručených v čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 1 dodatkového protokolu upovedomeniami súdneho exekútora JUDr. Dušana Sopka o zastavení starých exekúcií vydaných dňa (podľa tabuľky uvedenej v ústavnej sťažnosti) sp. zn. (podľa tabuľky uvedenej v ústavnej sťažnosti) začatých na základe poverenia vydaného okresnými súdmi (podľa tabuľky uvedenej v ústavnej sťažnosti) č. (podľa tabuľky uvedenej v ústavnej sťažnosti) doručených dňa

(podľa tabuľky uvedenej v ústavnej sťažnosti) na vymożenie peňažných nárokov sťažovateľky – oprávnenej voči zúčastneným osobám – povinným v časti výzva na úhradu trov starej exekúcie vo výške 42 eur. Predmetná ústavná sťažnosť je vedená ústavným súdom pod sp. zn. Rvp 610/2020 a podľa aktuálneho rozvrhu práce ústavného súdu bola pridelená sudcovi spravodajcovi Ľubošovi Szigitimu, ktorý je členom druhého senátu.

2. Z obsahu ústavných sťažností a ich príloh vyplýva, že sú síce podané rozličnými sťažovateľkami (aj keď obe sťažovateľky majú sídlo na rovnakej adrese, pozn.), ale obe sú zastúpené rovnakým právnym zástupcom, smerujú proti tomu istému orgánu verejnej moci (súdny exekútorom), vychádzajú z totožných skutkových a právnych okolností vecí.

Napokon aj rozsah práv, ktorých porušenie sťažovateľky namietajú, je vo všetkých štyroch ústavných sťažnostiach totožný.

Až na označenie sťažovateľiek a na mená súdnych exekútorov sú všetky tri ústavné sťažnosti aj čo sa týka ich odôvodnenia a argumentácie úplne totožné.

3. Sťažovateľky boli v predmetných exekučných konaniach vedených súdnymi exekútormi v procesnom postavení oprávnených. Exekučné konania boli začaté a vedené podľa zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „Exekučný poriadok“).

Pointou všetkých troch ústavných sťažností je, že v konkrétnych dňoch (podľa tabuliek uvedených v ústavných sťažnostiach) boli sťažovateľkám doručené upovedomenia o zastavení starých exekúcií vrátane výzvy na úhradu trov starých exekúcií vo výške 42 eur vydané v konkrétnych dňoch (podľa tabuliek uvedených v ústavných sťažnostiach) konkrétnym porušovateľom sp. zn. (podľa tabuliek uvedených v ústavných sťažnostiach) začatých na základe poverení vydaných okresnými súdmi (podľa tabuliek uvedených v ústavných sťažnostiach) č. (podľa tabuliek uvedených v ústavných sťažnostiach) doručených v konkrétnych dňoch dňa (podľa tabuliek uvedených v ústavných sťažnostiach) na vymożenie peňažných nárokov sťažovateľiek – oprávnenej voči zúčastneným osobám – povinným.

3.1 Proti paušálnym trovám nie sú podľa sťažovateľiek prípustné námietky (§ 7 ods. 1 zákona č. 233/2019 Z. z. o ukončení niektorých exekučných konaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov; ďalej len „zákon o ukončení niektorých exekučných konaní“ alebo „zákon č. 233/2019 Z. z.“) a žiaden zákon nepriznáva proti nemu ani iný právny prostriedok na ochranu základných práv a slobôd sťažovateľiek. Podľa ich mienky sú preto splnené podmienky na podanie ústavných sťažností pre porušenie základných práv a slobôd proti upovedomeniam o zastavení starej exekúcie v časti výzva na úhradu trov starej exekúcie vo výške 42 eur, ktoré sú sťažovateľky povinné zaplatiť do 60 dní od ukončenia exekučných konaní.

3.2 Sťažovateľky v ústavných sťažnostiach kritizujú predmetnú právnu úpravu § 6 ods. 2 zákona o ukončení niektorých exekučných konaní, v zmysle ktorej paušálne trovy znáša oprávnený. Túto zákonnú konštrukciu zavedenú zákonodarcom považujú sťažovateľky za protiústavnú. Argumentujú tým, že v zmysle § 199c ods. 1 Exekučného poriadku účinného od 1. apríla 2017 a zodpovedajúcich ustanovení právnej úpravy trov exekútora účinných predtým trovy exekútora platí v zásade povinný a oprávnený platí trovy exekútora len vo vymedzených prípadoch, ak ich vznik možno oprávnenému pričítať. Sťažovateľky ďalej tvrdia, že ustanovenie § 6 ods. 2 zákona o ukončení niektorých exekučných konaní je potrebné vykladať ústavnokonformne, a to tak, že len oprávnený je povinný hradiť paušálne trovy starej exekúcie len vtedy, ak vznik týchto paušálnych trov by bolo možné pričítať oprávnenému. Domnievajú sa a tvrdia, že nezapríčinili zastavenie exekúcií a nemohli ani predvídať nemajetnosť povinných ani pri náležitej opatrnosti. Predmetnú úpravu považujú sťažovateľky za protiústavnú a nesúcu znaky retroaktivity, v rozpore s ich legitímnymi očakávaniami ako oprávnených. V závere svojej argumentácie sťažovateľky v súhrne tvrdia, že *„porušovateľ svojím opatrením, ktorým aplikoval § 6 ods. 2 zákona č. 233/2019 Z. z. bez nadväznosti na § 203 zákona č. 233/1995 Z. z. v znení účinnom do 31.1.2002 resp. bez nadväznosti na § 203 ods. 1 zákona č. 233/1995 Z. z. v znení účinnom od 1.2.2002 do 31.3.2017 a požaduje od sťažovateľky ako oprávnenej znášať paušálne trovy exekútora bez posúdenia miery zavinenia sťažovateľky - oprávnenej na zastavení exekúcie, porušil“* označené práva sťažovateľiek.

4. Na základe uvedenej argumentácie sťažovateľky navrhli, aby ústavný súd nálezom

- vyslovil porušenie základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 11 ods. 1 a čl. 36 ods. 1 listiny, práv zaručených v čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 1 dodatkového protokolu upovedomeniami súdnych exekútorov o zastavení starých exekúcií v časti výziev na úhradu trov starých exekúcií vo výške 42 eur,
- zrušil napadnuté upovedomenia o zastavení starých exekúcií,
- priznal sťažovateľkám primerané finančné zadost'učinenie každej vo výške 100 000 eur,
- prikázal súdnym exekútorom uhradiť sťažovateľkám trovy konania.

II.

Relevantná právna úprava

5. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb a právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je s účinnosťou od 1. marca 2019 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 11 ods. 1 listiny každý má právo vlastniť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu...

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne...

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu...

Podľa čl. 1 dodatkového protokolu každá fyzická alebo právnická osoba má právo pokojne užívať svoj majetok.

Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd každý návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa § 62 zákona o ústavnom súde ak tento zákon v piatej časti alebo šiestej časti neustanovuje inak a povaha veci to nevyklučuje, vzťahuje sa na konanie pred ústavným súdom podľa povahy veci primerane zákon č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“).

Podľa § 166 ods. 1 CSP v záujme hospodárnosti konania súd spojí na spoločné konanie také konania, ktoré sa pred ním začali a skutkovo spolu súvisia alebo sa týkajú tých istých strán. Ak boli také konania pridelené viacerým sudcom toho istého súdu, rozhodne o spojení konaní ten sudca, u ktorého sa začalo konanie skôr.

Podľa čl. II bodu 10 Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 1. januára 2020 do 31. decembra 2020 (ďalej len „rozvrh práce“) o spojení ostatných vecí patriacich do pôsobnosti senátov ústavného súdu, ktoré spolu skutkovo alebo právne (z hľadiska predmetu konania) súvisia alebo sa týkajú tých istých účastníkov, rozhoduje

príslušný senát ústavného súdu určený podľa bodu 5, a to na návrh sudcu spravodajcu vo veci, ktorej spojenie s inou vecou sa navrhuje. Ak vzhľadom na okolnosti hodné osobitného zreteľa nerozhodne senát inak, sudcom spravodajcom v spoločnom konaní o spojených veciach je sudca spravodajca v tej zo spájaných vecí, v ktorej začalo konanie na ústavnom súde skôr.

III.

Posúdenie vecí ústavným súdom

III.1 K bodu 1 výroku

6. S prihliadnutím na totožný obsah a odôvodnenie ústavných sťažností vedených ústavným súdom pod sp. zn. Rvp 590/2020, sp. zn. Rvp 600/2020 a sp. zn. Rvp 610/2020 a z tohto obsahu vyplývajúcu právnu a skutkovú súvislosť (núka sa vysloviť, že až totožnosť predmetu ústavných sťažností – napádané sú upovedomenia súdnych exekútorov o zastavení starých exekúcií v časti výzvy na úhradu trov starých exekúcií vo výške 42 eur) uvedených ústavných sťažností totožnosť rozsahu označených práv sťažovateľiek, ako aj totožnosť právneho zástupcu sťažovateľiek a orgánu verejnej moci, proti upovedomeniam ktorého ústavné sťažnosti smerujú (totožnosť orgánu verejnej moci v zmysle totožnosti charakteru, druhu a právomocí orgánu verejnej moci – ústavné sťažnosti smerujú vždy proti súdnemu exekútorovi a napádaný je výkon jeho právomocí vo forme vydania upovedomení o zastavení starých exekúcií v časti výzvy na úhradu trov starých exekúcií), senát ústavného súdu v záujme hospodárnosti konania podľa § 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 166 ods. 1 CSP a čl. II bodom 10 rozvrhu práce rozhodol, že veci vedené ústavným súdom pod sp. zn. Rvp 590/2020, sp. zn. Rvp 600/2020 a sp. zn. Rvp 610/2020 spája na spoločné konanie, ktoré bude ďalej vedené pod sp. zn. Rvp 590/2020.

III.2 K namietanému porušeniu označených procesných práv napadnutými upovedomeniami súdnych exekútorov

7. Predmetom ústavných sťažností je predovšetkým námietka porušenia základného práva sťažovateľiek zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny a práva zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutými upovedomeniami o zastavení starých

exekúcií v časti výziev na úhradu paušálnych trov exekúcie v sume 42 €, ktorým sťažovateľky vytýkajú, že sú arbitrárne a že súdni exekútori ústavne nesúladným výkladom a aplikáciou § 6 ods. 2 zákona č. 233/2019 Z. z. zasiahli do nimi označených práv.

7.1 Ústavný súd posudzuje problematiku náhrady trov konania zásadne iba v ojedinelých prípadoch a k zrušeniu napadnutého rozhodnutia o náhrade trov konania pristupuje len za celkom výnimočných okolností (IV. ÚS 248/08, IV. ÚS 182/09, IV. ÚS 481/2013), ak zistí, že rozhodnutím všeobecného súdu došlo k procesnému excesu, ktorý zakladá zjavný rozpor s princípmi spravodlivého súdneho konania.

7.2 Otázka náhrady trov konania dosahuje ústavnoprávnu dimenziu vtedy, pokiaľ by bol v procese interpretácie a aplikácie príslušných ustanovení všeobecne záväzného právneho predpisu zo strany všeobecného súdu obsiahnutý prvok svojvôle alebo extrémny rozpor s princípom spravodlivosti (napr. v dôsledku prílišného formalizmu) či celkom nedostatočného odôvodnenia vydaného rozhodnutia (I. ÚS 156/2010, IV. ÚS 40/2011, III. ÚS 47/2013, III. ÚS 457/2014, III. ÚS 609/2014).

7.3 Ústavný súd vo svojich rozhodnutiach už opakovane konštatoval, že základné právo na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy všeobecný súd nemôže porušiť, ak koná vo veci v súlade s procesno-právnymi predpismi, upravujúcimi postupy v civilnom súdnom občianskoprávnom konaní (II. ÚS 122/05, III. ÚS 591/2013). Podľa judikovaného názoru ústavného súdu „o ústavne významnej neprimeranosti pri právno-aplikačnej činnosti možno uvažovať len vtedy, ak aplikovaná právna norma dáva konajúcemu orgánu verejnej moci priestor na úvahu pri skúmaní splnenia podmienok hypotézy, dispozície alebo sankcie. Naopak, ak konajúci orgán verejnej moci nemá právnu normou vytvorený žiaden diskrečný priestor a pri zistení splnenia podmienok jej hypotézy je povinný vyvodit' jediný možný právny následok, potom možno hovoriť už len o neproporcionalite právnej úpravy tvoriacej právny základ na konanie orgánu verejnej moci, a nie o neproporcionalite aplikácie práva“ (uznesenie z 20. novembra 2012 vo veci sp. zn. III. ÚS 575/2012 uverejnené v Zbierke nálezov a uznesení Ústavného súdu Slovenskej republiky pod č. 80/2012).

7.4 Podľa § 6 ods. 2 zákona č. 233/2019 Z. z. paušálne trovy znáša oprávnený. Exekútor vyzve oprávneného na zaplatenie paušálnych trov v upovedomení o zastavení starej exekúcie, ak exekútor paušálne trovy uplatňuje.

7.5 Ústavný súd, reagujúc na sťažnostnú argumentáciu sťažovateľiek, si v prvom rade dovoľí osvetliť niektoré právne a procesné súvislosti danej problematiky tzv. starých exekúcií v kontexte namietaných výziev na úhradu paušálnych trov starej exekúcie.

7.6 Zmyslom a účelom prijatia zákona č. 233/2019 Z. z. bolo riešiť neúnosnú situáciu na exekučných súdoch, kde sa v státisícoch exekučných konaní viedla exekúcia proti povinným dlhodobo neúspešne a v konečnom dôsledku tento stav vyúsťoval až do kolízie s princípom právnej istoty subjektov exekučného konania. Zákonodarca túto situáciu neriešil novelou Exekučného poriadku, ale samostatným zákonom, ktorým, ako už bolo uvedené, zaviedol okrem iného aj pojem stará exekúcia. Za splnenia zákonných predpokladov súdny exekútor vo svojom upovedomení má povinnosť oznámiť oprávneným, že ex lege došlo k zastaveniu týchto starých exekúcií. V rámci svojho včasného upovedomenia má súdny exekútor možnosť si uplatniť u oprávneného tzv. paušálne trovy zastavenej exekúcie v presne stanovenej výške. Vychádzajúc z uvedeného, je potrebné konštatovať, že zákon č. 233/2019 Z. z. je vo vzťahu k Exekučnému poriadku úpravou lex specialis, ktorá osobitne upravuje tam stanovené situácie, a to tak vo vzťahu k ďalšiemu trvaní exekučného konania, ako aj vo vzťahu k otázke náhrady trov exekútora, ktorú rieši v porovnaní s Exekučným poriadkom osobitným spôsobom – na jednej strane povinnosť má oprávnený, pričom na druhej strane neuspokojuje sa skutočná výška trov exekútora, ale len zákonom ustanovená paušálna suma. Zákon č. 233/2019 Z. z. zároveň upravuje, čo treba v tomto prípade a pre účel zastavenia starej exekúcie považovať za nemajetnosť povinného. Pre úplnosť je potrebné dodať, že povinnosť oprávneného znášať trovy exekúcie pri zastavení konania pre nemajetnosť povinného alebo v iných predpokladaných prípadoch obsahuje aj „generálna“ právna úprava (§ 203 Exekučného poriadku v znení od 1. februára 2002 do 31. marca 2017; v znení Exekučného poriadku od 1. apríla 2017 je to § 199c ods. 1, pozn.).

7.7 Ústavný súd, vychádzajúc zo znenia právnej úpravy zákona č. 233/2019 Z. z., konštatuje, že nárok na paušálnu náhradu vzniká ex lege, a to čo sa týka základu, aj čo sa týka výšky. Procesný postup exekútora určuje priamo lex specialis. Preto nie je možné uvažovať o porušení základných práv sťažovateľiek nezohľadnením výkladu úpravy lex generalis a judikatúry z nej vychádzajúcej, keďže jej aplikácia je vylúčená existenciou a povinnosťou aplikácie úpravy lex specialis. Na základe uvedeného ústavný súd považoval túto časť argumentácie sťažovateľiek za nenáležitú a právne bez významu.

7.8 Taktiež je potrebné si uvedomiť, že právna úprava zákona č. 233/2019 Z. z. nedáva možnosť úvahy o vzniku a rozsahu nároku na zaplatenie paušálnych trov starej exekúcie, upravuje ho jednoznačným spôsobom, v zásade nepripúšťajúcim úvahu o rôznych výkladoch, či iný záver. Jedinou úvahou súdneho exekútora je úvaha o tom, či zákonný inštitút „zastavenia starej exekúcie“ na konkrétne konanie dopadá alebo nie. Keď na konkrétne exekučné konanie dopadne táto procesnoprávna úprava, exekučné konanie sa zastavuje ex lege. Procesné úkony súdneho exekútora, ktoré na túto skutočnosť nadviažu, sú kvázi technickej povahy – administrujú dve zákonné skutočnosti: konanie sa ex lege zastavilo a priamo ex lege vzniká nárok súdneho exekútora na náhradu trov a v stanovenej výške. V kontexte týchto skutočností a s poukazom na svoju judikatúru považoval ústavný súd argumentáciu sťažovateľiek, ktorou sa domáhali ústavne konformného výkladu a aplikácie § 6 ods. 2 zákona č. 233/2019 Z. z., za nedôvodnú, pretože súdni exekútori nemali diskreciu pri vzniku a rozsahu nároku na náhradu paušálnych trov zastavených exekúcií, a túto si uplatnili v súlade s platným právom.

7.9 V okolnostiach posudzovaného prípadu sťažovateľiek, vychádzajúc zo znenia § 6 ods. 4 písm. b) zákona č. 233/2019 Z. z., ďalej namietali, že nemajú vedomosť o tom, či v ich označených exekučných veciach boli exekúcie zapísané v Centrálnom registri exekúcií, pretože preverenie tejto skutočnosti ako predpoklad vzniku nároku na náhradu trov exekúcie je spoplatňované. Sťažovateľky podľa vlastných slov „*nie sú v stave pri niekoľko tisíc ex lege zastavených exekúciách zisťovať, či táto podmienka je splnená a preto jej splnenie spochybňuje*“. Ústavný súd na základe citovanej formulácie sťažovateľiek dospel k záveru, že sťažovateľky netvrdia, že v posudzovaných prípadoch exekúcie neboli

zapísané v centrálnom registri, a preto konštatuje, že za daných okolností (absencia výslovného tvrdenia porušenia povinnosti súdnymi exekútormi) ústavný súd takéto spochybnenie nemá povinnosť preverovať v konaniach podľa čl. 127 ústavy, kde nepôsobí ako skutkový súd.

7.10 Ústavný súd ďalej konštatuje, že podstatná a najrozsiahlejšia argumentácia sťažovateľiek smerovala k námietke protiústavnosti samotnej úpravy zákona č. 233/2019 Z. z., najmä v časti úpravy povinnosti oprávneného hradiť paušálne trovy starej exekúcie v prípade jej zastavenia, pričom poukazovala a analyzovala právnu úpravu v okolitých štátoch, citovala viaceré rozhodnutia Najvyššieho súdu Českej republiky, Ústavného súdu Českej republiky, Ústavného tribunálu Poľskej republiky, Ústavného súdu Lotyšska, ako aj konkrétnu rozhodovaciu činnosť Európskeho súdu pre ľudské práva – vec Van der Muselle proti Belgicku (rozsudok z 23. 11. 1983, séria A, č 70). Ústavný súd v tomto smere poukazuje na svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej v konaní o sťažnosti fyzickej alebo právnickej osoby podľa čl. 127 ods. 1 ústavy senát ústavného súdu nie je oprávnený preskúmať súlad právnych predpisov s ústavou, pretože takýto prieskum je vyhradený plénu ústavného súdu v konaní podľa čl. 125 ods. 1 ústavy. Ústavný súd už viackrát zdôraznil, že účel konania o súlade právnych predpisov nemožno dosiahnuť v inom type konania (napr. III. ÚS 18/02, III. ÚS 244/04, IV. ÚS 54/08). Argumentácia sťažovateľiek o protiústavnosti právnej úpravy je teda v prípade konania o individuálnej sťažnosti právnickej osoby podľa čl. 127 ods. 1 ústavy nedôvodná.

7.11 Ústavný súd v súhrne konštatuje, že napadnuté upovedomenia v časti výziev na úhradu paušálnych trov starých exekúcií sú ústavne udržateľné, rešpektujú a primeraným spôsobom interpretujú do úvahy prichádzajúce aplikované právne normy. Ústavný súd dospel k záveru, že ústavné sťažnosti sťažovateľiek v časti, ktorou namietali porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutými upovedomeniami v časti výziev na úhradu paušálnych trov starých exekúcií, sú zjavne neopodstatnené.

III.3 K namietanému porušeniu označených hmotných práv napadnutými upovedomeniami súdnych exekútorov

8. K rovnakému záveru ústavný súd dospel aj v súvislosti s námietkou porušenia základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, čl. 11 ods. 1 listiny a analogického práva na ochranu vlastníctva podľa čl. 1 dodatkového protokolu napadnutými upovedomeniami v časti výziev na úhradu paušálnych trov starých exekúcií.

8.1 Ústavný súd je toho názoru, že niet relevantnej spojitosti medzi napadnutými upovedomeniami súdnych exekútorov a namietaným porušením základného práva sťažovateliek podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, podľa čl. 11 ods. 1 listiny, práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu. S prihliadnutím na zákonnosť napadnutých upovedomení súdnych exekútorov, ako aj s poukazom na to, že obsahom základného práva na súdnu ochranu nie je právo na rozhodnutie v súlade s právnym názorom účastníka súdneho konania, resp. právo na úspech v konaní (obdobne napr. II. ÚS 218/02, III. ÚS 198/07, II. ÚS 229/07, I. ÚS 265/07, III. ÚS 139/08), ústavný súd ústavné sťažnosti sťažovateliek aj v tejto časti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde odmietol z dôvodu ich zjavnej neopodstatnenosti.

8.2 V súvislosti s úvahou sťažovateliek, že procesne nezavinili zastavenie starých exekúcií, ústavný súd dáva sťažovateľkám do pozornosti (vychádzajúc z informácií obsiahnutých v ústavných sťažnostiach a ich prílohách), že v okolnostiach posudzovaných vecí boli exekučnými titulmi právoplatné a vykonateľné rozhodnutia Sociálnej poisťovne, ktoré Sociálna poisťovňa zmluvne previedla na sťažovateľky ako subjekty súkromného práva na základe zmluvy. Samotný tento fakt, že Sociálna poisťovňa sa rozhodla tieto pohľadávky nevymáhať od povinných a radšej ich zmluvne previedla na sťažovateľky za odplatu, indikuje, že Sociálna poisťovňa disponovala informáciami o ich sťaženej vymáhateľnosti vzhľadom na finančnú situáciu povinných. Sťažovateľky pri odplatnom prevode týchto pohľadávok vzniknutých zo sociálneho poistenia za zlomkovú hodnotu si museli byť vedomé rizika, že vymožitelnosť týchto pohľadávok je neistá. Napriek tomu išli do podnikateľského rizika a podali návrhy na súdne vymoženie týchto pohľadávok, resp. nastúpili do procesného postavenia oprávneného v prebiehajúcich exekučných konaniach,

iniciovaných ich právnou predchodkyňou. Predmetné exekúcie majú tú spojitosť, že boli dlhodobo (v danom prípade viac ako desať rokov, pozn.) vykonávané bez úspechu, preto existuje dôvodná pochybnosť o tom, že sťažovateľky postupovali pri zachovaní primeranej opatrnosti tak, ako to v ústavnej sťažnosti tvrdili. Aj v režime podľa predchádzajúcej právnej úpravy, teda v čase podania návrhu pôvodného oprávneného na vykonanie exekúcie, exekučným súdom existovala „hrozba“ znášania trov pri nemajetnosti povinného, dokonca vo výške skutočných trov súdneho exekútora. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd dospel k záveru, že potenciálny negatívny dopad na majetkové práva sťažovateľiek ako oprávnených nesúvisí s aplikáciou zákona č. 233/2019 Z. z. a napadnutými upovedomeniami súdnych exekútorov, ale skôr s rozhodnutím sťažovateľiek znášať podnikateľské riziko spojené s vymáhaním postúpených pohľadávok. Ústavný súd tak konštatuje, že neexistuje relevantná súvislosť medzi označenými právami hmotnej povahy a napadnutými upovedomeniami súdnych exekútorov ani v tejto argumentačnej rovine.

9. Keďže došlo k odmietnutiu ústavných sťažností, ústavný súd sa nezaoberal ďalšími návrhmi sťažovateľiek, pretože tieto sú viazané na to, že ústavný súd ústavným sťažnostiam vyhovie.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. mája 2020

Luboš Szigeti
predseda senátu